

EGYENRUHÁK

méret után, felszerelési
cikkek, kősz. férfi-
és fiarahák

BARTALIS ISTVÁN

ruhaüzletében

KOLOZSVÁR, Egyetem utca 1.
TELEFON: 26-47

Mi csendőrségi nyomtatványokat, könyv, papír, töltőtollat

SIMON ISTVÁN

CÉGNEEL VÁSÁROLUNK.

NAGYVÁRAD, Bémer-tér 3. Telefon: 26-03.

A m. kir.
Csendőrség
szállítója.

EGYENRUHA

Polgári szabóság, felszerelési cikkek

Gergely Béla

NAGYVÁRAD, Moxey Mihály-utca 1.
A m. kir. csendőrség Béla és Béni Már megyei osztályának engedélyezett szabója
Mégjelhető, pontos kiszolgálás.

**EGYENRUHÁZAT
FELSZERELÉSI CIKKEK
URI SZABÓSÁG****ZALKA LAJOS**

SZÉKESFEHÉRVÁR, Nédegy-u. 36.

A magy. kir. csendőrség szerződéses
szállítója. A m. kir. csendőrség tag-
jainak kedvező fizetési feltételek.

PONTOS szolgáltatás
postai ÓRÁTI Arany,
ezt az ékeztéri MI

Optika, fotócikkek.

Székesfehérvár

Zita királyne-ét 2. sz.

Gede Lajos
ÓRÁSEKESZÉSZNEEL
VÁSÁROLUNK

A legjobb úri és

**EGYENRUHÁK
szabója**

Kriston János

egyenruházati cikkek kereskedése
Budapest, VIII.,
Baross-tér 1. L. B.
Telefon: 349-808

Egyenruházat HOKSÁRI

**KELETI P.-U.-NÁL BAROSS-TÉR 4
NYUGATI P.-U.-NÁL TERÉZ-KÖRÚT 60**

Kedvezményes fizetésre
Jó Butort

Bertalanné

butorszalonjából vásároljunk
bizalommal.

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 82. L. B. Telefon: 233-131.
Vidékire Árajánlatot küldünk.

**VÁSÁROLJUNK
OSZTÁLYSORSJEGYET
TÖRÖK BANKHÁZNÁL**

BUDAPEST, IV., SZERVITA-TÉR 3. SZÁM.

Ferreláshoz,
melegítéshez,
főzéshez szabadban, háztartásban célszerű, takarékos,
veszélytelen a

CEROLUX

SZILÁRD ÉGŐTABLETTA

Denzl. spirítusz helyett. Kapható drogériákban, fűszer- és
festéküzletekben.

CIPŐ, CSIZMA és
mindennemű bőrkészít-
mény ápolására, fényesi-
tésére a kiváló

készít: **KNAUSZ FERENC**
vegyipari üzeme,
Budapest, III., Bécsi-út 137.

Mi a magyar gyártmány

THEBRIS MASOLO IRONT
HASZNÁLJUK
GYÁRTJA
SCHULER JÓZSEF RT., BUDAPEST

A tudás abc-je a

Legujabb lexikon

Ára: kp. P 28.—, részletre P 34.— (havi 12.— P) s
20.000 kérdésre ad választ. Mindenkinek szüksége van
reá. Háborús szakácskönyv ára P. 6.40. Csendőrségi köny-
hákban sem nélkülözhető. Megrendelhető: FARKAS könyv-
kiadó és könyvtérjesztő vállalat, Budapest, VI.,
Dossowffy-u. 40. Bármely megjelent könyv nálunk
megrendelhető. Postal szétküldés

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:
BENEDEK MIHÁLY alezredes

Segéd-szerkesztő:
Dr. BANYAI LÁSZLÓ százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest,
II., Fő-utca 71. Telefon: 153-079

Előfizetési ára:
Egész évre 24 pengő, félévre 12 pengő.
Postatakarékpénztári csekk számla: 25.842.

Megjelenik:
minden hónap 1-én
és 15-én.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Hajszál és vaskalap.

Sok jelét látjuk a felénk áradó bizalomnak. A csendőr szolgálatait mindenki szívesen veszi nemcsak hatósági részről, hanem a lakosság minden komoly rétegéből is. Biznak bennünk s mi az, ami bizalmat kelt? Az, hogy évtizedes neveléssel, erkölcsi és szellemi felkészüléssel, a szolgálat puritánul egyszerű és szigorú értelmezésével és gyakorlásával egészen közel tudunk jutni ahhoz az eszményi célhoz, hogy a közszolgálatnak magát a tiszta, megkönyöríthetetlen törvényt kell képviselnie és az életben is megvalósítania.

Ezt az egyszerűnek látszó, mégis annyi kísértésnek, annyi gáncsnak, annyi melléfogásnak és elkarnyarodásnak kitett célt minden bűvészműtárvány nélkül értük el egyszerűen úgy, hogy szorgalmasan és a lehető legjobban megtanultuk a feladatainkat s azok végrehajtása során ugyancsak ránéztünk egymás körmére. Tisztában voltunk vele, hogy a legparányibb pongyolaság nem más, mint a züllés csirája, tehát nem tűrtük a parányi pongyolaságot sem. Sokan mondták, hogy kicsinyesek, vaskalaposok vagyunk, de hát legyen csak a miénk inkább a jó erős vaskalap, mint a csélesap szalmakalap, amit az első csábító szellő úgy sodor le az emberek fejéről, mint a pattogatott kukoricát.

És ránéztünk egymás körmére sok más tekintetben is. Minden lépésnél, minden kimondott és leírt szónál. Részletesen és szigorúan. Ha mulasztásról, felelőtlenégről volt szó, hajlandók voltunk lemérni a hajszál súlyát és hosszát is. A felelősséget és számadást nem a mázsás dolgoknál kezdtük — ami már elkésett dolog —, hanem a grammnál. Aprólékosan ellenőriztük mindenkinek a feladatkörét, aprólékosan ellenőriztük minden elképzelhető

szolgálati mozzanatnak a megoldását és ez a gondos számbavétel, szolgálati beosztásra tekintet nélkül, mindenkor és mindenütt utólért. Ebből nem engedünk a csendes években sem, pedig nagy volt a kísértés, hogy amikor az általános felfogás és gyakorlat erősen hajlott a lazább kényelmességre, miért ne tágítsunk mi is egyet a derékszíjon; minek ez az aprólékos szigor, minek a ridegség puritán életrend az őrsőkön és a többi laktanyánkban, minek a szüntelen egymás-ellenőrzés, minek mindez a merev csendőrszokás, minek a hajszál és a vaskalap, miért ne ülhetnénk be mi is a langyos fürdőbe szundítani egyet?

Mi megmaradtunk a magunk kitaposott útján; mert mindig éreztük, hogy jöhetnek idők, amikor a keménység és megbízhatóság a tudományok tudományánál is értékesebb emberi és szolgálati, nemzeti érték lesz. Most itt vannak ezek az idők s nekünk nem kell se kapkodni, se előlmaszni a langyos fürdőből dideregve és tanácstalanul. Ha tehát valamikor beláttuk és hittük, hogy a mi egész szolgálati rendszerünk, a részletekbe menő pontosság és a katonakeményesség egyedüli szilárd alapja értékünknek, akkor most csakugyan beláthatjuk és elhithetjük.

A bizalom árad felénk, mint erős kar felé, amelyik minden viszonyok között erőt és biztonságot ad. Ismételjük: minden viszonyok között és a nemzet érdekeit becsületesen szolgáló minden hazánkfia számíthat a támogatásunkra és védelmünkre.

A felénk áradó bizalmat érezzük lépten-nyomon. Nevünknek súlya és becsülete van s aki férfiembert az evés-iváson kívül egyáltalában érdekel valami élettartalom is, az most a mi egyenruhánkban jól érezheti magát. Erdemes volt dolgozni és vállalni a csendőrellet sok szigorát és lemondását. Tisztelet jár érte. Ennél több siker közéleti pályán már el sem érhető és ezt megtartani már könnyebb, mint megszerezni.

Az a bizonyos hajszál és vaskalap ezek után kissé másként fest.

Csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek szállítója:

**VITÉZEK
Termelő-, Beszerző- és Értékesítő
SZÖVETKEZETE**

papírosztálya

Budapest, XII., Bernáth Géza-utca 14. szám
(A csendőrlaktanya közelében.)

I. fokú közegészségügyi hatóság rendeli el. Tömeges védőoltást (város- és községrészek, egész községek, esetleg járásek beoltását) elrendelheti a belügyminiszter, vagy a belügyminiszter engedélyével a törvényhatóság első tisztviselője. Veszélyes járvány esetén intézkedési jogkörre van a m. kir. tisztiorvosnak és tisztii főorvosnak is.

Az oltás kötelező minden 2—70 éves korú egyénre azok kivételével, akiket az orvos a rendeletben felsorolt okok miatt felment. A rendelet 1. §-a szerint az oltásról indokolatlanul elmaradtakat utólagosan, szükség esetén karhatalom igénybevételevel, kell beoltani. Néha az indokolatlanul elmaradók száma nagy. Az oltóanyag befecskenedéseivel járó fájdalomtól általában félnék az emberek (ezt már nem tartják „csekélységnek”) és előfordul, hogy a kötelező tifusz elleni védőoltások végrehajtása a karhatalmat nyújtó csendőrségnek is munkát ad.

A háború okozta bajok közt számítanunk kell arra, hogy a tifusz-veszély országszerte nőni fog, mert az eddigi rossz köztisztasági viszonyoknak csak a rosszabbodására és nem a javulására számíthatunk. Ezzel együtt valószínűleg nőni fog a beoltandók száma és ezzel együtt a csendőrség munkája is.

Egy másik fertőző betegség, amelyik a csendőr és orvos együttes munkáját még inkább igénybe veszi: a kiütéses tifusz. Bár a betegség nevében ott szerepel a tifusz szó, semmiféle rokonságban nem áll a hastífusszal. Más kórokozó okozza a hastífuszt és más a kiütéses tifuszt. Az egyik az emberi ürülékek (bélisár, vizelet) szétszóródásával terjed, a másikat: a kiütéses tifuszt a tetvek terjesztik. A közös név onnan ered, hogy mindkét betegségben a beteg rövidebb-hosszabb ideig eszméletlen, vagy öntudatzavarban, illetve kóds (tifusz: görögül kódot jelent) öntudatban lehet.

A háború okozta embervándorlás, idegen helyeken való elszállásolás, a tisztálkodási lehetőségek nagyfokú csökkenése elősegítői nagyobb embercsoportok (katonaság, menekülők, szükségelhelyezésben összezsúfoltak) elterjedésének. Vannak ugyan országgrészek, melyekben a tetvesség a legnagyobb békében is otthonos, sőt közismert, hogy a kiütéses tifusz legbuzgóbb békebeli terjesztői a cigányok, azok között is a kóbor cigányok.

A kiütéses tifuszt kizárólag a tetvek terjesztik. Ha beteg emberből vért szívják, majd egészséges emberre kerülnek, abba átoltják a betegség okozóját. Ott, ahol tetű nincs, kiütéses tifusz sincs. Ennek a felismerése megszabta a betegség elleni védekezés útját is. A védekezés egyetlen módja a tetvesek könyörtelen tetvetlenítése. Egyes házak, házcsoportok, falvak tetvetlenítése a legnagyobb feladat elé állítja a hatóságokat, az orvosokat, a fertőtlenítő személyzetet és a csendőrséget is. A tetvetlenítés elől mindenki menekül, holmiját (amely egyébként teli van tetűvel) elrejtja és mindenképpen igyekszik a tetvetlenítéssel járó kellemetlenségek és szegény alól kibújni. A cigánytelepeket csendőri kordonnal kell sokszor körülvenni, hogy a tetvetlenítés végrehajtható legyen. Nagyon megnehezíti a védekezés munkáját az a körülmény, hogy azokon a vidékeken, ahol otthonos a tetvesség, az a téves néphiedelem járja, hogy a tetű csak egészséges emberen tartózkodik.

Ez a tévhit abból a megfigyelésből ered, hogy a tetű a hulláról menekül. Menekül, de nem azért, mert a halottól fél, vagy tiszteli, hanem mert nem talál rajta kellő meleget és megélhetést. E mellett a tévhit mellett a tetvetlenítést végrehajtók munkája ellen dolgozik még az a megfigyelés is, hogy ezeken az állandóan tetves vidékeken csak úgy, mint a cigányok között, a kiütéses tifusz aránylag enyhe betegség formájában zajlik le és előbb-utóbb mindenki átesik rajta anélkül, hogy arról a hatóság tudomást szerezne. Már az újszülött édesanyjától bizonyos fokú védettséget örököl a betegséggel szemben. Ezért enyhébb közöttük a betegség lefolyása is. De Isten őrizze azt a halandót, aki tőlük olyan tetvet kap, amelyik egy ilyen „enyhe” betegről származik!

A kiütéses tifusz elleni védekezés annyit ér, amilyen mértékben a tetvetlenítést sikerül végrehajtani. E tekintetben a legnagyobb fokú szigorúság és pontos munka sohase túlzás.

A tetvesség elleni védekezésről a 247.700/1938. B. M. számú rendelet tartalmaz intézkedéseket. E szerint tetvetleníteni kell:

a) a kiütéses tifuszban vagy erre gyanús betegségben szenvedőket;
b) mindazokat, akiknél tetvesség vagy annak gyanuja fennáll;

c) az a) és b) pontokban megjelölt személyek tetves vagy arra gyanús lakását, ruháját, fehérneműjét és egyéb használati tárgyait;

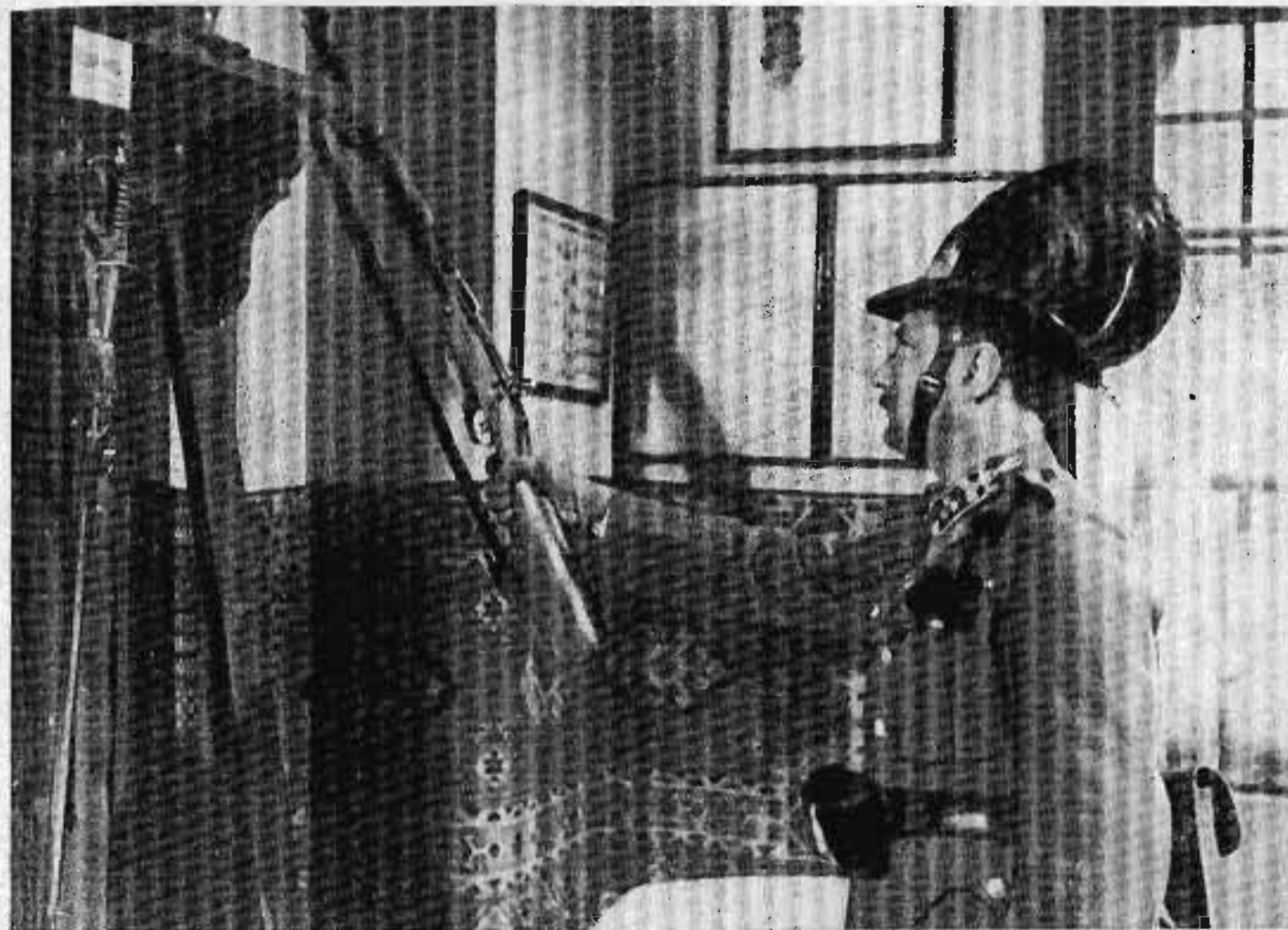
d) a tetves vagy arra gyanús szállítóeszközöket. A tetvesség megállapítása céljából mindazokat, akiknél elterjedés veszélye fennáll, így különösen cigánytelepek lakóit, kóborcigányokat és csavargókat (toloncokat), továbbá szegényházak és tömeglakások lakóit a községi és körorvosok (városi orvosok) kötelesek időszakonként megvizsgálni. Kiütéses tifusz veszélye esetén ezeket a vizsgálatokat hetenként meg kell ismételni, illetve az előállítottakat előállításukkor kell megvizsgálni.

A tetvetlenítést a közegészségügyi hatóság rendeli el, de sürgős szükség esetén intézkedési joggal van felruházva a m. kir. tisztiorvos és főorvos is. A közegészségügyi hatóság intézkedik aziránt, hogy a tetvetlenítésre kijelölt egyének szükség esetén karhatalom igénybevételevel tetvetleníttessenek.

A rendelet részletes utasítást ad a vizsgálat és tetvetlenítés módjára. Ezek az utasítások inkább a tetvetlenítéssel foglalkozó szakmunkásoknak (orvos, fertőtlenítő egészségőr). Ami ezekből általános érdeklődésre tarthat számot, a következőkben foglalható össze: a tetvetlenítésnél a különböző nemű személyeket külön csoportokban szabad csak tetvetleníteni. Ha valakinél a tetvesség csak kistökű, a szakáll, bajusz és a férfiak hajának kivételével a testszőrzet, valamint a nők hajának lenyírása, illetőleg leborotválása mellőzhető. Hogy mennyiben mellőzhető, azt az orvosnak kell elbírálnia.

A tetvetlenítésnél közreműködő személynek megfelelő védőruhát kell viselnie és minden óvintézkedést meg kell tennie, nehogy a tetvek rá is átmászhasanak.

A tetvetlenítéssel járó költségek mindig azt a költséget terhelik, amelynek területén a tetvetlenítés szüksége felmerült. Toloncok tetvetlenítési költségei az illetőségi községet terhelik (de ott kell elvégezni, ahol a tetvességet megállapították)! Ha a tolonc ille-

Az őrsparancsnok szolgálatba indul. (A készülő csendőrségi oktató filmből.)

tőségi helye meg nem állapítható, a költségek a toloncolást foganatosító hatóságot terhelik. (115.800/1932. VIII. a. B. M. sz. rendelet.)

Végül megemlítem még a vándor iparosokat is, mint a kiütéses tifusz feltételezhető terjesztőit. Ezek házról-házra, faluról-falura járva keresik vékony kenyereket és majdnem mindig szükségszerű hálóhelyeken pihenek ki napi fáradalmaikat, tisztálkodási lehetőségük pedig igen kevés. Az ilyen körülmények között élő emberek mindig gyanúsak a tetvességre. Épp ezért ezeket tanácsos a községben való megjelenésükkor azonnal hatósági orvosi vizsgálatnak alávetni.

A fent elmondottak után, azt hiszem, felesleges lenne bizonygatnom, hogy vannak a közegészségügyi munkának olyan területei, ahol eredményes munkára csak akkor számíthatunk, ha a csendőrség és a hatósági orvosi kar egymást megértően támogatja.

Evvel a közleménnyel azt a tervszerű küzdelmet akartam bemutatni, mellyel a magyar közegészségügyi igazgatás minden nehézség, még a közönség közreműködésének hiánya ellenére is le akarja küzdeni a háborús köztisztasági viszonyok romlásával összefüggő fertőzőbetegségek által okozható veszélyt és ezzel is erősíteni kívánja népünket abban a küzdelemben, amely létéért folyik. Mindent óvni, mindent menteni, ami magyar! Ez a ma parancsa, melynek értelmében kéz a kézben dolgozik mindenki, így mi is: csendőr és orvos.

Készül a csendőrségi oktatófilm

Írta: TAKÁCH ATTILA százados.

Nagy sürgés-forgás fogad a Magyar Filmiroda telepén.

Teherkocsik gördülnek be a hátsó udvarra a díszletekhez szükséges anyaggal és a műterem kopár padozatán — mintha a földből nőnének ki — úgy emelkednek mind magasabbra, a deszkából készült falak, melyekbe hamarosan ajtó- és ablakkeretek kerülnek.

A díszletszobák falait festés helyett megfelelő színű és mintázatú papirossal ragasztják végig és mialatt a belső gerendázatot szorgalmas kezek a helyére illesztik, fent a magasban kötelek és láncok segítségével deszkahidak ívelnek át a tető nélküli szobák felett, melyeken fénytelen szemekkel hatalmas reflektorok figyelik a kalapácsok, fogók és festőpisztolyok ütemes munkáját.

A csillogás elkerülése végett üvegnélküli ablakokra függönyöket erősítenek, a falak korom- és füstpatináját barna festékekkel pótolják, a bejárat felől pedig ismerős berendezési tárgyakat hoznak: órsíroasztalt, polcos fegyver- és köpenyfogast, pénztárasztalt, dícsérő okiratokat, felszerelési tárgyakat...

Csendőrfilm készül.

Dolgozik az operatőr.

Az első felvételi nap reggelén már hibátlan kivételben állanak a díszletek. Minden bútor és apróság a helyén.

Fent az emeleti öltözőkben a film szereplői utolsó simításokat végeznek az előre megbeszélte öltözeteken és a „smink-mester“ különböző színű festékekkel szokatlan, barna-piros színűre varázsolja a szereplők arcát, mert a természetes arcszín a lámpák erős fényében vértelen-sápadtnak hatna.

Lent a műteremben a világosító munkások kapcsolási és gyújtási próbákat tartanak a nagy fényerősségű lámpákkal és a valóságot csalódásig hűen utánozó díszlet-szobákban már csak a portalanítás folyik lázas izgalommal, mert percek múlva kezdődik a felvétel.

Az egyik díszletben megindítják a kakukos órát és a gumikerekes kocsi szerelt felvevőgép lencsén át, szakértő szemmel figyeli az „operatőr“ a fények és árnyékok helyes összjátékát.

A hátralevő percek felhasználva, még egyszer végigjárjuk a díszletszobákat. Az első a csendőrlaktanyák ismert részletét mutatja. Laktanyafolyosó. A faosziopos korláttal szemben kis zománctábla szerénykedik a falon: „Lőfegyverek megtöltésére és kiürítésére szánt hely.“

Az ajtón át az őrsirodába jutunk. Minden az előírt helyen áll, úgy ahogyan az ország valamennyi őrsirodájában. Szinte el sem hinné az ember, hogy nem valódi őrsirodába lépett. ha a fejünk felett szikrázó lámpák nem figyelmeztetnének arra, hogy ez is csak díszlet, mégpedig megtévesztően hű, nagy gondal összeállított díszlet, ami egyik alapfeltétele a belső filmfelvételek sikerének.

A következő szoba egy fatelep munkavezetőjének bódéját ábrázolja. Gerendákból tákoltt, egyszerű berendezés. Füstös falak. Kecskelábú asztal kis pénzlárládjával és a takaróval leterített falóca felett a polcon zsíros papírban élelem, iratok, üveg.

Utána egy községháza szobája tárul a szemünk elé. Hivatalos hirdetések a falon. Az asztalon iratok, bélyegzőpárna és körbélyegző. Mellette görbhegyű, viharvert tollszárak.

Közvetlen mellette egy keskeny szobában két ágy, asztal két székkal, mosdó, fogas. Aki egyszer járt már életében csendőr-pihenőszobában, az mindjárt tisztában van vele, hogy ebben a díszletben pihenőszobai jelenet kerül majd forgatásra.

Időközben elkészültek a lámpák beállításával, a szereplők bent állanak a díszletekben. A felvevőgép, hang-mikrofon üzemből állapotban várják a felvétel kezdetét, hogy a díszletépítő mérnök munkájától kezdve a szereplők teljesítményén át a rendező elgondolásával valóra váljon az az együttes munka, amelyik majd értékes, élő és beszélő képpé varázsolja az író gondolatát.

Ebben a pillanatban felhangzik a műteremben oly gyakran hallott és mégis minden alkalommal jelentőségteljes vezényszó: „Dudát! Csendet! Próbát!“

Kint az udvaron és a folyosókon kigyulladnak a piros lámpák, figyelmeztetve az ottlevőket, hogy bent felvétel kezdődik és teljes csendben, szinte csak lábujjhegyen szabad közlekedni, nehogy bármilyen kintről beszűrődő zaj elronthassa a felvételt.

A műteremben megharsan a duda rekedtes hangja és a szereplőkön kívül mindenki tökéletes mozdulatlanúságba merevedik.

Minden megszokottsága ellenére is valami benső ünnepélyesség fogja el az embereket, amikor egy készülő film első jelenetét kezdik forgatni. Különösen eltölt bennünket csendőriek ez az örömteli meghatódottság, hiszen most tesszük az első lépést a csendőrségi oktatófilmeknek beláthatatlan távlatokba és lehetőségekbe futó útján...

Az első jelenet próbái kicsit elhúzódtak. Nema csoda, mert a jelenetben szereplő őrsparancsnok és az eligazított járőr tagjai tényleges csendőrök, akik bármennyire is tisztában vannak feladatukkal, mégis zavarja őket a szokatlan környezet, a vakító világosság, a felvevőgépnek feléjük ásitó sötét üvegszeme és nem utolsósorban a nagy színészeket is elfogó „lámpaláz“, hiszen életükben először szerepelnek filmen.

Elfogódottságuk lassan felenged és amikor ötöd-ször próbálják a megszokott jelenetet, olyan nyu-

Pihenőszobai jelenet.

godtan, katonásan és természetesen végzik az egyes puskafofogásokat, mint az őrsön.

Ezalatt az operatőr is kiválasztotta gépével a helyes beállítás helyét, lemérték az egyes távolságokat és a helyenként erősítésre vagy tompításra váró fényhibákat is kiküszöbölték, ahogyan azt a lencsén és filmszalagon át mutatkozó kép megkívánta.

Arra a harsány vezényszóra, hogy: „Dudát! Teljes csendet! Felvétel!“, a mikrofont kezelő ember a szereplők feje fölé hajtja a hosszú bambuszrúdra erősített, gömbalakú szerkezetet, amelyik tökéletes hűséggel közvetíti majd a beszédet és egyéb zörejeket a mérnöki szoba hangfelvevő készülékébe.

A szereplők és a felvevőgép lencséje közé odaáll egy munkás a „csapó“-val, ami nem egyéb, mint egy fekete kis tábla, melyre fehér krétával fel van írva a film címe, a rendező neve, a kép és a jelenet sorszáma. Mielőtt a szereplőket venné fel a felvevőgép, pár kockán át a csapó képe rögződik a filmen, hogy amikor az egész film készen lesz, az egyes jeleneteket a forgatókönyv számszerinti sorrendjében tudják majd egymásután kapcsolni a vágóasztalon.

A csapó tetején csuklósan felerősített lécdarabka van és amikor a hangmérnök a mikrofonon át leszól, hogy: „Felvétel! — Indít!“, a csapós ember hangosan bemondja a táblára felírt számokat és a kis lécdarabkát lecsapja a tábla tetejére. A képszalagon rögződik a lecsapásnak a képe, míg a hangszalag a lécdarabka koppanását örökíti meg és így a mozdulatot meg a hangot egyeztetve tévedésmentesen illeszthetjük a két filmszalagot a vágóasztalon, hogy a mozgás és a hang pontosan egyidőben jelentkezzen a vetítővászonon.

A felvevőgép halk dongással jár, a kis fekete lécdarab lecsap és amikor a csapós munkás kiment lábujjhegyen a képmezőből, a rendező odaszól a mozdulatlanul álló csendőröknek: „Tessék!“

Sokszor hallott vezényszavak röpködnek: „Szuronyt fel! Közbiztonsági szolgálathoz töltés! Csőre ne töltés!“, és mialatt a tökéletes csendességben az őrsparancsnok és a járőr az eligazítás utolsó mozzanatait játsszák, a felvevőgép dobozában futó filmszalagon egymásután, apró képecskék alakjában rögződnek meg a katonás mozdulatok.

A községi bírónál.

A járőr bezörget.

„Állj!“ — hangzik fel a jelenet végén a rendező szava és a felvevőgép mögött ülő operatőr elégedetten bólint a rendező felé, jelölve annak, hogy képszerűleg a felvétel sikerült. Kisvártatva leszól a hangmérnök is, hogy a jelenet hangja megfelelt a követelményeknek.

A bentlevők megkönnyebbülten lélegzenek fel. Nem kell ismételné a jelenetet, ami bizony elég gyakran előfordul, mivel bármilyen külső zaj, túlhangos vagy túlhalk beszéd épp úgy elronthatja a felvételt, mint a szereplők hibás mozdulata vagy elvett beszédje.

A községháza szobájában folyik a felvétel. Az asztalnál a községi bírót alakító színész ül és jókedvűen dudolva pecsételgeti az előtte fekvő hivatalos iratokat.

Első próbája folyik ennek a jelenetnek. Az ajtón belép a csendőrijárőr. Árnyékuk felrajzolódik a szemközti falra. De valami baj van, mert az árnyék nem eléggé erőteljes és az operatőr megállítja a jelenetet. Nagyobb fényerejű lámpát helyeznek el az ajtón kívül és kezdődik a próba előlről.

Valaki csendben odaszól a rendezőnek, hogy jó lesz sietni a felvétellel, mert „Légó“ van és Kani-zsát, Baját már riasztották.

Mindenki tudása legjavát adva igyekszik a jelenetet minél hamarabb felvételre kész állapotba hozni. Az utolsó próba is megtörtént, égnék a felvételt jelző piros lámpák. A bíró dudolgatva pecsétel, a járőr belép most már kellő hátfénnyel a szobába, amikor kint sivitva megszólalnak a légveszélyt jelző szirénák.

„Felvétel állj! Lámpákat kikapcsolni, felvevőgépeket, műszereket levinni! Szereplők és személyzet levonulni a kijelölt óvóhelyre!“

Pillanatok alatt elsötétedik és kiürül az előbb még fényárban úszó műterem és miközben kint újból felbőgnék a szirénák, bosszúsan ballagunk az óvóhely felé, mert nem tudni, mennyi időre szakították félbe a munkánkat, pedig a filmfelvételeknél minden perc drága. Nemcsak felesleges munkát, de felesleges kiadást is jelent.

Távolról tompa dörrenések borzongatják meg az épületet és a közelben felállított légvédelmi gépek is szorgalmasan ontják ötös sorozataikat a magasban zúgó ellenséges bombázók felé...

A felhőtlen égbolton egymásután virulnak ki a nagy ürméretű lövedékek fehér robbanófelhői és a messziségben, sárga fényvel égve zuhan lefelé egy kigyulladt gép, hosszú füstcsíkot húzva maga után...

A megzavart jelenet már régen „dobozban van“, ahogy szakmai nyelven mondani szokták. Sikerült.

A második felvételi nap vége felé járunk. Kint lassan szürkül az este.

Úgy hozta magával a véletlen, hogy éppen egy esti jelenetet forgatunk.

Tanyai ház zsalugáteres ablaka előtt áll a járőr. A máskor bántó fényesség helyett gyenge világítás sugárzik feléjük. Éjjeli felvétel.

Fejük felett zöld lomb borul a ház falára és a járőrvezető csendben odaszól a próbacsendőrnek: „Itt megtartjuk a nagypihenőt!“, úgy ahogyan azt annyi járőrvezető mondja a pihenésre kijelölt tereptárgy elérésekor.

Zörgéssükre bent kigyúl a lámpa és a zsalugáteren keresztül arcukra vetődő fénysávok olyan békés, falusi éjszaka hangulatát idézik, hogy egy pillanatra mindenki tovaálmodja magát a műterem

Folyik a kikérdezés.

csalóka világából, szinte várja a kutyaugatást és elfelejti, hogy órákkal előbb ezen a napon is gyilkos acélszilánkok röpödtek az épület felett...

Az előirányzott jelenetek lassan mind elfogytak.

A már feleslegessé vált diszleteket nagyjából lebontották és a felvevőgép ott szorong a csendőrpihenőszoba szűk határai között, hogy a film belső felvételeinek utolsó jelenetét is megörökítse.

A sötét szoba ajtaján belép a gazda lámpával a kezében. Mögötte a járőr. Amint befelé jönnek, a magasban levő lámpák fénye úgy erősödik fel, fokozatosan megvilágítva az egyszerű, de tiszta berendezést.

A gazda elköszön, pihenni tér. A járőr leszerel. A fogásra felkerülnek a kalapok, puskák, járőrtáskák. Az ajtó zárjában megfordul a kulcs és az egyik ágyból kinyuló kéz lecsavarja a lámpa kanóciát és a szobára teljes sötétség borul.

A műteremben utoljára hangzik fel a rendező „Allj!“ kiáltása.

A szereplők, rendező, operatőr és a világosító munkások meglegedett örömmel szoritanak kezét, mert úgy érzik, hogy szívvel-lélekkel vették ki részüket a közös munkából, melynek bizonyítéka az az átlátszó, hajlékony celluloidszalag, amelyik nemsokára készen kerül ki a laboratóriumból és elviszi távoli országrészekbe a megörökített jeleneteket.

Nagyot csattan a műterem vasajtájának zárja és kint az esti csendességben búcsúznak a résztvevők: „Viszontlátásra a külső felvételeknél!“...

Aki hisz, az győzött!

A testnek legyen ereje, hogy a léleknek engedelmessé váljon. A jó szolgának erősnek kell lennie. Minél gyengébb a test, annál többet parancsol; minél erősebb, annál engedelmesebb.

J. J. Rousseau

A 'néma nyomozás köréből.

Közl: A m. kir. csendőrség hírközpontja.

A csendőrség hírközpontja nemcsak azzal támogatja a csendőrörsöket és egyéb nyomozó szerveket, hogy a Nyomozati Értesítőt, Nyomozókulcsot és annak pótlékait kiadja, s a nyilvántartása alapján priorál, hanem azzal is, hogy ezeknek olyan esetekben is támogatást nyújt, amikor a bűncselekmény tettese előttük ismeretlen vagy a gyanúsított kilétéről az illetők csak hiányos személyi adatokat tudnak szolgáltatni.

Hogy a hírközpont az egyes nyomozásokba miképpen kapcsolódik be, erre nézve felvilágosításul szolgálunk az alább felsorolt esetek:

1. A pápai őrs 1943. március 30-án a hírközpontnak jelentette, hogy 1943. március 16-án Külső-vat községben a rk. templomból történt oltárterítő lopást Módos Mária* csavargónő személyében kiderítette.

Nevezett nőt a celldömölki őrs fogta el, miután ott is az egyik kápolnából oltárterítőt lopott.

A hírközpont kiértékelő alcsoportja a hasonlatosságok kutatása alkalmával a nyilvántartás anyagában megállapította, hogy 1943. március 10-én a vasvári r. k. templomból ismeretlen tettes a nap-pali időszakban oltárterítőket ellopott.

Mínt hogy az elkövetési módok — az oltárterítő lopások — utaltak az összefüggésre, ennél fogva a hírközpont 1943. április 3-án a vasvári őrsöt értesítette, hogy a templomi lopási eset nyomozásánál a kézrekerült Módos Mária figyelembe vehető.

A vasvári őrs nevezett nő személyében a lopási esetet, ezenkívül a toronyi őrskörletben történt és az ottani őrs által még ismeretlen hasonló lopást is kiderítette.

Az azonossági pontok összehozását elősegítette a pápai őrsnek az a jelentése, amelyben megnevezte, hogy a kézrekerült tettes milyen módon követte el a lopásokat, illetve honnan és milyen tárgyakat lopott.

2. A győrujfalui őrs 1943. május 26-án a hírközpontnak jelentette, hogy 1943. április 24-én virradóra özv. Galac Pálné alsóvámosi lakos sérelmére egy Lakatos Zsófi nevű 40 év körüli közep-termetű cigánynő több darab baromfit ellopott. Gyanúsított egyéb adata és tartózkodási helye ismeretlen volt.

Az őrs a nyomozását kérte.

A kiértékelő alcsoport a hasonlatosságok kutatása alkalmával a nyilvántartás anyagában megállapította, hogy azon a környéken Lakatos Zsófi 40 év körüli cigánynő 1943. április 22-én a nyuli őrskörletben csavargott s jóslással és kuruzslással családokat követett el, amiért a győri rendőrkapitányság 1943. május 25-én elfogta és az ottani kir. ügyészségnek átadta.

Mínt hogy a kézrekerült és a győrujfalui őrs által nyomoztatott cigánynő személyleírásánál hasonlatosság mutatkozott, továbbá az elkövetési helyek közelségét is figyelembe véve — a hírközpont 1943. június 5-én a győrujfalui őrsöt értesítette

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

arról, hogy a nyomozásnál a kézrekerült Lakatos Zsófi figyelembe vehető.

A győrujfalui őrs nevezett cigánynő személyében a lopási esetet kiderítette.

Az őrs a tettes kilétére itt is csak hiányos személyi adatokat jelenthetett, mégis értékesíthetőek voltak az összefüggések kutatásánál.

3. A hatvani őrs 1943. április 13-án a hírközpontnak jelentette, hogy április 7-én Juhász István horti lakos lakásán megjelent egy Kótás János nevű 15 év körüli egyén azzal, hogy fogadja fel gazdasági cselédnek. Juhász az illetőt felfogadta, az azonban 1943. április 10-én megszökött és ugyanakkor 90 P készpénzt ellopott. Gyanúsított kb. 150 cm. magas, sovány, szőke, kék szemű. Ruházata: szürke térdnadrág, sötétkék bocskai kabát, levente sapka és cipő volt.

A kiértékelő alcsoport a hasonlatosságok kutatása alkalmával megállapította, hogy a nyilvántartásban mint eltűnt szerepel egy Kótás János nevű egyén, aki Alattyan községben 1929. évben született, tanuló, apja: Péter, anyja: Vastag Etel. Személyleírása és ruházata hasonló a hatvani őrs által nyomoztatott gyanúsítottéhoz.

Miután a nyilvántartásban szereplő Kótás János tanuló azonosnak látszott a nyomozni kért gyanúsítottal, ezt a körülményt a hírközpont az érdekelt hatvani őrssel 1943. április 17-én közölte, mely őrs nevezett személyében a lopási esetet kiderítette.

Mint a bentirtakból kitűnik, a tettes bővebbi személyadatainak felkutatására a kiinduló pontot a hatvani őrs szolgáltatta.

4. A zalaegerszegi rendőrkapitányság 1942. október 15-én kelt, a hírközponthoz küldött nyomozati megkeresése szerint Horváth Istvánné zalaegerszegi lakos nyitott lakásából egy állítólagos Perreg Mária nevű 50 év körüli nő — akinek jobblábáról mind az öt, míg ballábáról három ujjja hiányzik — 130 P készpénzt és különféle ruhaneműt 315 P értékben ellopott. Kérte az állítólagos Perreg Mária névű nyomozását.

A csendőrség központi bűnügyi nyilvántartásának anyagából — a különös ismertető jelek csoportosításából — a kiértékelő alcsoport által megállapították, hogy az állítólagos Perreg Mária azonos Módos Mária 1891. évi szombathelyi születésű csavargónővel, akinek jobblábáról az összes, míg ballábáról három ujjja hiányzik. Kartotéklapja mutatta, hogy több esetben állott már lopások miatt nyomozás alatt.

A megállapítások eredményéről a hírközpont a zalaegerszegi rendőrkapitányságot értesítette, melynek alapján a kapitányság Módos Mária nyomozását a Nyomozati Értesítő 256/942—7. tételszám alatt kérte. A közzétett nyomozata alapján Módos Mária a celldömölki őrs március 26-án elfogta. A zalaegerszegi lopás az ő személyében kiderült.

Ennél az esetről a gyanúsított nő részletes személyleírásának a zalaegerszegi rendőrkapitányság általi közlése adta meg a lehetőséget arra, hogy a

Járőrelgazdítás.

Hitler és Mussolini találkozása.

tettes pontos kiléte a nyilvántartás anyagából megállapítható és eredményesen nyomozható volt.

Tanulság: a nyomozati bejelentéseknél elvül szolgáljon az, hogy a tettes személyére vonatkozó minden tudomásunkra jutott adatot jelentsünk be a hírközpontnak, mert ami a kint végzett nyomozásoknál talán csekély értékű adatnak látszik a tettes kilétének megállapításához, a nyilvántartásban esetleg meg lehet állapítani a tettest.

5. 1942. december havában a tavankuti örskörletben egy magát Kakas (Péterházi, Varasdi) János és Lajosnak nevező ügynök bukkant fel és ruhaneműrendelés ürügye alatt 537.50 P-t csalt ki.

Üzemeit tovább folytatta és 1943. tavaszáig a hírközponthoz beérkezett nyomozati jelentések szerint a bácskossuthfalvai, sülelmedi, bajmoki és ósziváci örskörletekben követett el ekkor már gyümölcsfa- és ruhaneműrendelés ürügye alatt csalásokat. A kicsalt pénzüsszeg ekkorra már 2189 P-re emelkedett.

Miután a tettes megrendeléseit leginkább Kakas János néven eszközölte, a nyomozást kérő örsök nem mindegyikének sikerült a tettes pontos kilétét megállapítani és nyomoztatni.

A beérkezett jelentésekben szereplő személyadatok és a nyilvántartás anyagában elfekvő hasonló nevek között történt priorálás (azonosítás) során megállapították, hogy a tettes valódi neve Varasdi Lajos, aki 1892. január 2-án született Szabadkán, kereskedő, többszörösen büntetett előéletű

egyén, akit a kalocsai kir. törvényszék a Bűnügyi Körözesek Lapjában 21/938—3722. tételszám alatt lopás büntette miatt köröz. Erről az érdekelt örsöket a hírközpont értesítette.

Minthogy Varasdi a megrendelések során magát a budapesti „Merkur Textil cég” megbízottjának adta ki, ebből az a feltevés alakult ki, hogy a csalónak budapesti kapcsolatai vannak és ennek megállapítása és a tettes felkutatása végett a nyomozati ügyiratokat a megállapított adatokkal együtt a hírközpont a központi nyomozó parancsnokság „B” csoportjának átadta.

A kivezényelt nyomozónak sikerült a tettes budapesti kapcsolatait megállapítani, majd azon keresztül a budapesti rokonaival folytatott levelezései folytán fartózkodási helyét is megállapította.

Igy került 1943. május 21-én Miskolcon csendőrkézre. Személyében a nyílt nyomozás során 151 rendbeli családi eset derült ki, a kicsalt pénzüsszeg 6685 pengőre emelkedett. Számottevők azok a családi esetek, amelyek csak a tettes elfogása után láttak napvilágot, amelyekben feljelentés hiánya vagy más okokból a tettes kézrekerítéséig nyomozás nem folyt. Leginkább a visszacsatolt Délvidéken tevékenykedett, de „dolgozott” Erdélyben is.

Igy nyernek a nyilvántartás adatai a nyomozás számára gyakorlati alkalmazást. A kiértékelő alcsoport a beérkezett nyomozati jelentésekben szereplő azonossági pontokat rögzíti, azokat összegezi, majd alkalmas időben a hírközpont az így összegyűjtött adatokat a nyomozás rendelkezésére bocsátja.

A kiértékelő alcsoport a nyilvántartó csoportnak egyik részét képezi. Előbbinek eredményes tevékenységét a fentiekben már vázoltuk.

Maga a nyilvántartó csoport a közbiztonsági szolgálatban a nyomozókulcs és pótlékainak kiadásán kívül akként hasznosítja magát, hogy a hozzá beérkezett priorálásokra a választ megadja.

Hatalmas élő anyaga a bűnügyi statisztika szempontjából is sok értéket tartalmaz. Ilyen például a következő:

Hazánkban a bűnözők között a cigányok sokkal nagyobb számban szerepelnek, mint amilyen arányt mutat a cigányok száma az ország lakosságához képest.

Magyarország lakossága 14.669.128 lélek, közülük kerekén 150.000 a cigány.

A nyomozókulcsban elfogandóként 20.000 személy neve szerepel, akik közül 582 cigány.

Ha kiszámítjuk, hogy az ország összlakosságából mennyi a cigány és a nyomozókulcsban szereplő elfogandók közül mennyi az, azt találjuk, hogy az ország lakosságának 1.02%-a cigány, viszont a nyomozókulcsban elfogandóként szereplő személyek között 2.91%-kal vannak képviselve.

Ez azt mutatja, hogy a cigányok között kerekén háromszor annyi a nyomozókulcs alapján elfogandó bűnöző, mint az ország többi lakosa közt. Ugyanezt az arányt kapjuk meg akkor is, ha azt keressük, hogy az ország lakosságának, illetőleg a cigányságnak hányadrészét lehet megtalálni a nyomozókulcsban.

Az ország lakosságából a 20.000 főnyi elfogandó személy 0.137%-ot jelent; ezzel szemben a cigány-

ságnak 0.39%-át találjuk meg a nyomozókulcsban elfogandóként.

Ez is indokolja annak szükségességét, hogy ha a járőr cigányokkal találkozik, úgy mindig igazoltassa őket, mert a többi emberekhez képest háromszoros a valószínűsége annak, hogy a nyomozókulcsban előfordulnak.

(Folytatjuk.)

PORTYÁZÁS

Csodálatosan ragaszkodik az ember az otthonához. Nagyon sok olyan ember lakik Budapesten, akiket semmiféle hivatás és kötelesség nem kényszerít a maradásra, mégsem mennek vidékre — vállalják a légitámadások izgalmait és kockázatát és kitarának az otthon, a megszokott lakás, bútorzat és környezet mellett.

Hogy ez mennyire helyes vagy nem helyes, erre a kérdésre mi nem felelünk, talán nem is felelhetnénk. Egyrészt nem ránk, hanem az arra hivatott hatóságra tartozik, másrészt meg annyira egyéni dolog ez, hogy nyilván a hatóság sem tudna mindenkire ráillő szabályt kimondani.

Bennünket itt most csak maga a tény érdekel, hogy az otthonhoz ragaszkodás sokkal mélyebben él az emberben, mint gondoltuk volna, hiszen most a mérleg egyik serpenyőjébe az élet, a másikba az otthon került és egyelőre úgy látszik, hogy a mérleg nyelve az otthon felé hajlik, pedig ez nem csak afféle méricskélés, amit ismételni lehet.

A harcterek már régen megmutatták, hogy az emberben az életösztönnél is erősebb ösztönök — vagy inkább jellemvonások — élnek, a becsület és bátorság, de ezekről azt hittük eddig, hogy általában inkább csak katonavonás ez, amit belenevelnek a férfibe. A légitámadások mutatták meg, hogy asszonyban, öregben és még gyermekben is élnek az élet szavánál erősebb ösztönök és jellemvonások s ilyen elsősorban az otthon szeretete.

Akár okos, akár nem okos, mindenképpen szép emberi vonás ez. Szerencse, hogy mégsem kizárólagosan az értelem az úr fölöttünk, hanem részese ennek a hatalomnak az érzés is és mintha az utóbbi bizonyulna erősebbnek. Ezért kell megbuknia mindennek, ami csak a rideg és anyagi természetű értelmén akar építkezni. Nem mondjuk, hogy nem lehetne a mi öreg földünk dolgait több értelemmel dirigálni, de ha egyszer eljutna az ember oda, hogy maga a hideg, tiszta ész maradna uralmon, az a második jégkorszakot jelentené.

Lehetnek az ösztönök gyarlók, szeszélyesek, sokszor értelmetlenek, mégse bántuk őket. A családnak, hitnek, otthonnak, hazának elsősorban nem az értelem a fundamentuma, hanem az ösztön. Olyan ez, mint az almában a zamat. Nem mérhető kalóriákkal, semmi köze a sokszor nagyképző laboratóriumokhoz, nélküle az alma mégse kellene senkinek összes vitaminjaival együtt a-tól z-ig. Az ösztönök és érzések teszik az élet zamatját. Nélkülük rideg gép lenne az ember, ennél pedig a hűsége tekintetű puli is többet ér.

Az is csodálatos, hogy sokszor a legreménytelenebb helyzetből is megmenekül az élet. Valaki mesélte, hogy egyik vidéki légitámadásnál a bomba

elfújt egy sertésólat. Nem találtak abból fogpiszkálónyi darabot se, a malacnak azonban nem történt baja, csupán egy kiadós hisztéria, amitől két hétig visított.

Az ember hiszi is, nem is az ilyen történetet, de most magunk láttuk ennek a pontos mását, ami emberrel történt. Egy amerikai bombázó zuhant le a hegy oldalába, ott is egy kertbe és ott is egy kunyhóba, amiben egy öregember üldögélt. Az óriás gép feldöntötte a kunyhót, darabjait száz méter távolságra szórta, de ami bent volt a kunyhóban, az mind megmaradt a helyén az utolsó bögréig, mintha semmi se történt volna. Az öregember ott üldögélt azután is kopott karosszékén a szabad ég alatt.

Sokszor mondtuk, megint mondjuk és mind erősebb hittel mondjuk, hogy Isten tenyerén élünk. Nem lehet az életbiztonságot előre kidéakzni senkinek, sehol. Meg kell tenni, ami megtehető, de azután már a bizalom a legerősebb várunk. Véd ez a vár, sokszor jobban a betonnál. Veszélyes hivatású és bátor embereknek jó erre minél gyakrabban gondolni. Nincsenek soha, sehol egészen védtelenül, mint ahogy nincs senki soha és sehol egészen védve. A sors kiegyenlíti a két végletet és valahol a közep-tájon, Isten tenyerén helyezi el valamennyiünk gyarló életét. Lehet-e ennél bölcsőbb és igazságosabb megoldás a lét és nemlét versenyében?

Maradjunk most már a légitámadások gondolatánál, ha belefogtunk. Sok mindent lát az ember ilyenkor olyat, amit máskor nem.

Tele a hegyoldal fülemülével, éjszakánként nagy a hangverseny. Nem csökken az akkor sem, amikor felbúgnak a repülőmotorok, elbődülnek az ágyúk, néha robbanások rengetik a földet, a villanások és színes röppályák lángba borítják az eget s az ember ebben a fény-, tűz- és hangorkánban azt hiszi, hogy megveszett a világ, a természet kifordul a sarkaiból és a Göncöl-szekerét elhajtja láthatatlan kocsisa valahova csendesebb égi tájakra.

Az ember ezt érzi, a fülemüle pedig csattog, ahogy a torkán kifér. Neki ez a zenebona semmi. Még annyi sem, mint a villámlás és mennydörgés. Nem zavarja sem a fény, sem a hang, sem a rengés.

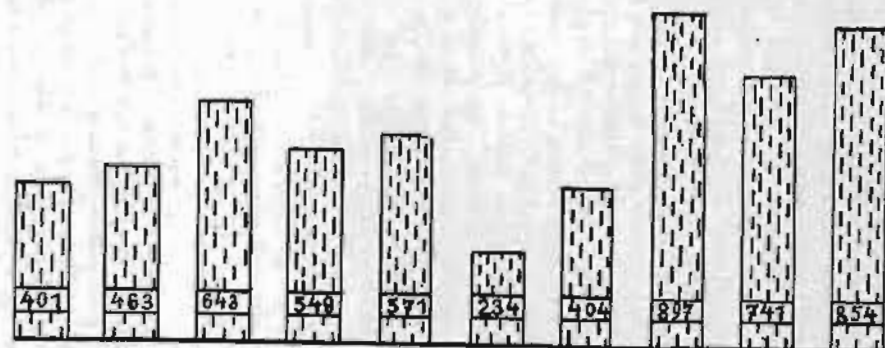
A fülemüle tudja — vagy érzi, egyre megy —, hogy a nap hajnalban fel fog kelni a Mátyás-templom mögül. Tudja, hogy az egész lármától lényegben semmi nem változik s talán ezért csattog még hangosabban, hogy biztassa az embereket: ne féljetekek, a gépek elmennek s újra csend lesz. Valahol falak dőlnek össze, emberi könny és vér buggyan, de a nap fel fog kelni ma reggel is, az élet megy tovább, mert az élet örök és elpusztíthatatlan.

A fülemüle nem fél. Dalol, amíg lehet. Él, amíg lehet. A naphoz és holdhoz igazodik, nem az emberhez. Észre sem veszi, amit mi csinálunk, sőt tüntetően túldalolja az embert és neki van igaza. Dalolni kell, amíg lehet, élni kell, amíg lehet, mert egyszer úgyis elhalkul a dal s a nap akkor is fel fog kelni, de a mi magyar napunk lesz-e ott a Mátyás-templom mögött? A mi otthonunkban, a mi unokánk fogja-e a hajnalt köszönteni, vagy tán idegen? Ez most a kérdés!

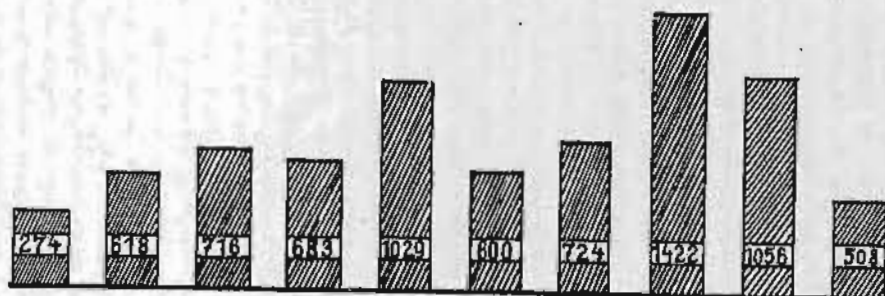
Erről van most szó. Ez az értelme annak, hogy küzdünk és álljuk a tüzet. A fülemüle dala a holnap dala, az ember kitartása pedig az unokák örök hajnala.

A m.kir. csendőrség működési területén 1943-ban előfordult bűncselekményekről (büntettek és vétségek).

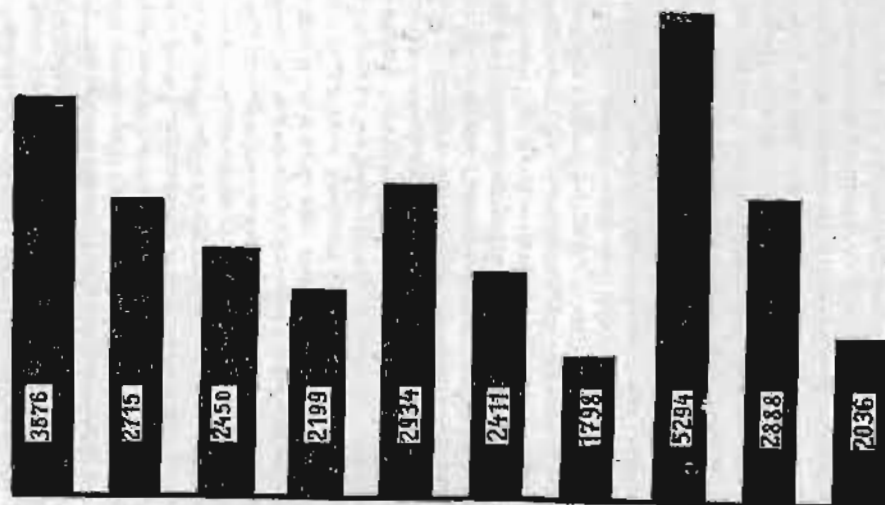
I. II. III. IV. V. VI. VII. VIII. IX. X. kerület

Állam elleni:

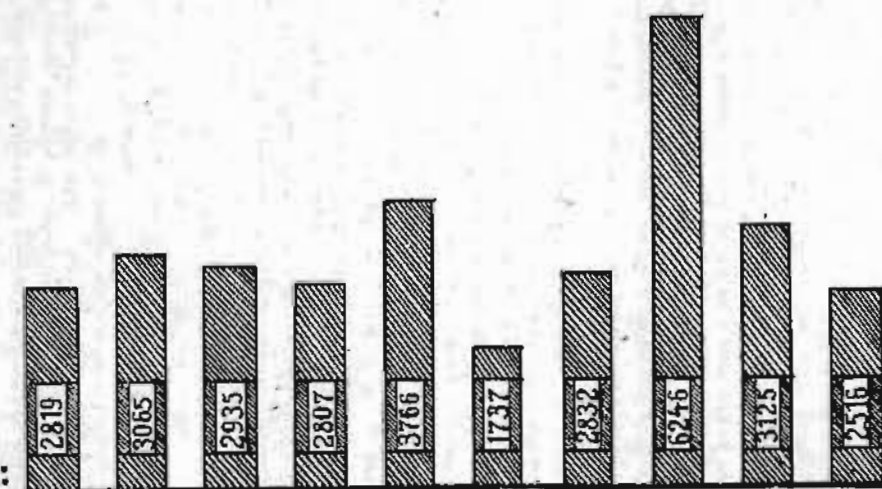

Tüzeset:

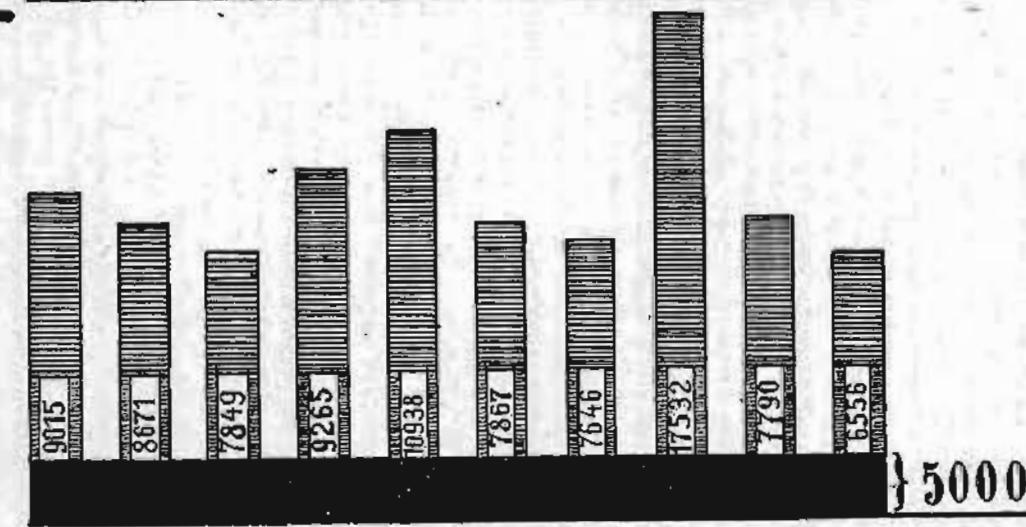

Intellektuális:

I. II. III. IV. V. VI. VII. VIII. IX. X. kerületnél:

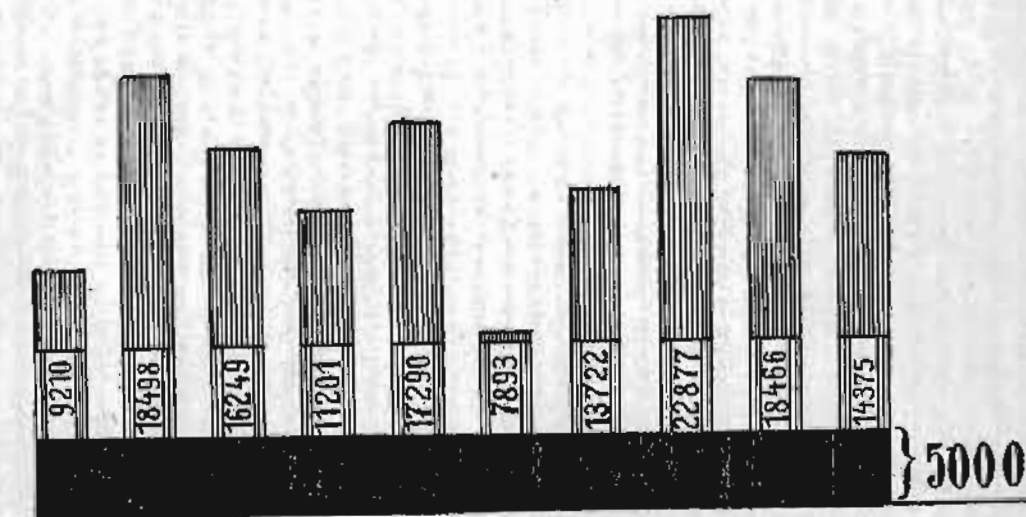

Ember élet elleni:

Vagyon elleni:

} 5000

Egyéb:

} 5000

Orvhalász üldözés.

Írta: BARTA JÁNOS őrmester (Szabadka).

Itt a tavasz, közeleg a halászat ideje. Talán nem lesz hiábavaló, ha a fiatalabbaknak elmondok egy velem megtörtént esetet.

Tilalom volt! Piros pünkösöd napja s mi járőrvezetőmmel szolgálatba indultunk. A holt Duna mellett levő erdő zöldült, a töltést — melyen mentünk — zöld pázsit takarta, a tanyákat virágos fák vették körül.

Messze jártunk már a laktanyától, amikor egy Sió menti révészházhoz értünk. Itt a holt Duna és a Sió a tavasz áradástól megduzzadva kiléptek medrükből s nagy területet öntöttek el.

Miközben a révésszel beszélgettünk, oda ért az egyik halór és közölte, hogy a töltéstől kb. 200 méterre, az árterületen orvhalászok nyomóhálóval halásznak. A töltésen átnézve, mi is felfedeztük őket, amint éppen nyomkodták a vízbe nyomóhálójukat. Azonnal indultunk. A révész felajánlotta csónakját s mind ő, mind a halór velünk jött. A töltésen gyorsan átszaladtunk és a csónakba ugrottunk mind a négyen. Az orvhalászok szerencsére nem vettek bennünket észre nagy elfoglaltságuk miatt. Puskánkat nyakba akasztottuk és úgy evezünk, míg a velünk jötték is nagy iramban kezdtek evezni. A partot azonban alig hagytuk el pár méterre, egyik orvhalász észrevett bennünket s most már ő is igyekezett társával — egy 14—15 éves fiúval — gyors evezéssel menekülni előlünk.

Látszatra nagy előnyük volt — kb. 300 méter — s mi minden erőnket latba vetve, igyekeztünk a távolságot rövidíteni. Orvhalászunk látva, hogy baj van, az egyik víz alatt álló erdőbe evezett s ott bujkált a fák között, nagy bosszúságunkra. Mi ugyanis oldalvágó evezővel nem tudtunk az erdőben evezni a fák miatt.

Már úgy látszott, hogy a nagy távolságot nem tudjuk behozni, de járőrvezetőm biztatására még gyorsabban evezünk mindannyian s így a távolság percről-percre kevesebb lett a két csónak között. Üldözés közben orvhalászunk kievezett az erdőből és nyílt víztükörre ért. Mi a nyomában voltunk. Járőrvezetőm odakiabált neki, hogy álljon meg, mert ugyis utólérjük. Orvhalászunk — mintha nem is hallotta volna a felszólítást — még vadabb evezésbe kezdett, de már látszott rajta a fáradtság, bár ezt mi is megéreztük. Ekkor a távolság a két csónak között már csak 100 méter lehetett. Szerencsénkre orvhalászunk társa is teljesen kimerült s az evezőt alig bírta húzni. Erőlködésünkre a két csónak között lévő távolság egyre fogyott, mígnem a partot mindkét csónak egyidőben érte el. Orvhalászunk látva, hogy nincs menekvés számára, csónakjából a vízbe ugrott, míg fiatalabb társa a partra szállt ki. Az egyik orvhalász vízbe ugrása pillanatnyilag meglepett ugyan bennünket, de komolyabb esetre nem gondoltunk. Mindkettőnk puskája a nyakukba volt még akasztva. Egy pillanatig tétlenül néztük a derékig vízben lévő emberünket s ekkor járőrvezetőm felszólította, hogy jöjjen ki a vízből. Orvhalászunk nem felelt semmit, de ki sem jött a vízből. Közben a helyszínre érkezett a közelben legeltető juhász, akitől megtudtuk, hogy a vízben lévő emberünk meg a társa a szomszédos őrskörlet egyik községéből való, hírhedt orv-

Az őrs apróságai.

Seres cső. felv.

halász. Míg járőrvezetőm a juhással beszélt, addig én a vízben lévő emberünket figyeltem, aki műtsem törődve a hideg vízzel, csak állt tovább mozdulatlanul.

Pár perc múlva csónakja felé indult és odaszólt a járőrvezetőmnek: „Őrmester úr, a csónakban lévő hátizsákban van a kalácsom, ki szabad-e vennem?” A járőrvezetőm erélyesen rászólt, hogy ne nyuljon semmihez, hanem azonnal jöjjen ki a vízből! Emberrünknek ez sem használt, csak állt tovább a hideg vízben. Erre csónakjába mentem, hogy megnézzem, mi van a hátizsákjában, mert eddig még azt sem néztük meg. Ahogy hátizsákját kinyitottam, nagyon meglepődtem, mert egy 9-es ismétlőpisztolyt találtam benne, de kalácsot nem. Alig mertem hinni szememnek. Eszembe jutott a „kalács”, a nyakba akasztott puskánk és az, hogy mi történt volna velünk, ha orvhalászunk a hátizsákjába nyulhat. Meglepetésem még nagyobb lett, amikor a pisztolyt szemügyre vettem, mert csőre volt töltve. Így lepődött meg éppen járőrvezetőm is, mikor jelentettem neki a dolgot. Pár pillanatig csak néztünk egymásra, s egymás szeméből kiolvastuk azt a hibát, amit elkövettünk s amire igen ráfizethettünk volna.

Az orvhalász és köztünk lévő távolság alig 6—7 méter volt, puskánkat nyakba akasztva, ezzel szemben az illető csőretöltött pisztolya mellett állt. Ha járőrvezetőm nem szól rá emberünkre, aki a „kalácsért” akart nyulni hátizsákjába, lehet, hogy életünkbe került volna a könnyelműség.

Hiszem, hogy fiatal bajtársaim tanulnak ebből az esetből s a puskát nem hagyják nyakba akasztva olyankor, amikor szükség lehet rá. Már pedig a csendőrnek úgyszólván minden pillanata ilyen.

Mindenkinek vannak ostoba gondolatai, ám az okos elhallgatja azokat.

ÓVAKODJUNK A KÉMEKTŐL

Hírszerzés és kémelhárítás.

Írta: FERENCZY ÜDÖN alezredes.

(9. közlemény.)

Egy arisztokrata családból származó, a magyar nyelven kívül több európai nyelvet beszélő, kedves és igéző szépségű hölgy Konstantinápolyban megismerkedett a Monarchia ottani hírszerző tisztjével. A hírszerző tisztnek azt az ajánlatot tette, hogy hazaszeretéből és meggyőződéséből szeretne hírszerző szolgálatot vállalni. Ajánlatát elfogadták.

A bukaresti előkelő társaságokba került be. Megismerkedett egy akkori — miniszteri tárcát viselő — politikussal, aki a hölgynek — Hilda grófnőnek — meleg pártfogója lett. A hölgy megismerkedett egy román tábornokkal is, aki az akkori vezérkari főnöknek volt a meghitt barátja. A tábornok leánya Hilda grófnővel Párisban egy nevelő intézetben nevelkedett. A régi együttlétből folyólag bensőséges barátság fejlődött ki közöttük.

Hilda grófnő Bukarestben az Athene-Pallace szállóban lakott, vendégei a legszigorúbb arisztokrata körökből kerültek ki. Hilda grófnő állandóan azt hangoztatta, hogy urától válófélben van, mert nem értik meg egymást, de a válás oka az is, hogy ő olasz származású, férje pedig osztrák diplomata.

Hilda grófnő társadalmi kémkedés útján szedte össze híreit s pár hét alatt a legpontosabb politikai híreket szolgáltatotta már.

Az érintkezés Hilda grófnővel nehézkesnek látszott. Ezen is segítettek. A grófnő elhitette társaságával, hogy válópere ügyében hetenként fel kell mennie az osztrák-magyar követségre. Constanzába is elutazott. Erre az útjára a tábornok szépséges leánya is elkísérte. Ellátogatott néha Szinájába is, ahol Montecarlóhoz hasonló nemzetközi rulettbanda szokott összejönni.

Hilda grófnő szépségével és modorával hamarosan meghódította környezetét s megismerkedett a román vezérkari főnök segédtisztjével, Marinescu őrnaggyal is.

Románia semlegessége szemelláthatóan a vége felé járt, közeledett a háborúba való belépéshez. Ezért hadvezetőségünk súlyt helyezett arra, hogy a román felvonulási tervet megismerje. Hilda grófnőnek ez éppen kapóra jött. Egy napon a grófnő jelentette, hogy a vezérkari főnök segédtisztje bizalmasan arra kérte, hogy legyen segítségére abban, hogy a német hadvezetőségnek eladhassa a terveket. Kijelentette, hogy nem akar az osztrák-magyar kato-

nai attaséval összejönni, mert annak nincs elegendő pénze.

Hilda grófnő átvette az iratokat, hogy megpróbálja értékesíteni. Egyenesen az osztrák-magyar követségre sietett, ahol a hírszerző tiszt lefényképezte az iratokat. Ezután Hilda grófnő azzal a kitalált üzennel adta vissza azokat Marinescu őrnagynak, hogyha a terveket a német vezérkar a hadüzenet előtt két héttel megkapja, 200.000 márkát fog értékük kapni.

Marinescu végtelenül megörült az ajánlatnak s Hilda grófnővel megüzente, hogy az átadás pontos idejét meg fogja mondani, egyúttal 10.000 leit kért előlegképpen. A pénzt azonnal megkapta.

Hilda grófnő nagyszerűen végezte a dolgát, de félt volt, hogy Marinescuval való barátsága feltűnővé válhat és ártani fog az ügynek. Ezért Bukarestből visszarendelték Bécsbe. Alighogy Hilda grófnő Bécsbe utazott, Marinescu főbelötte magát. Marinescu egyik bűntársa szölte el magát. Mindkettő részére revolvért ajánlottak fel.

1916-ban a nagyszebeni hírszerző állomásunkon jelentkezett egy pirosposztag arcú, csendes, halkszavú leány — névleg Szilágyi Irma — aki elmondotta, hogy szeretné hazáját őszinte hazaszeretéből szolgálni. Elmondotta, hogy atyja és fivére az orosz fronton elesett, teljesen árva, az élettől már semmit sem vár. Szolgálatát elfogadták.

Első útja Kisenewbe, Bessarábia fővárosába vitte. Hetekig végezte itt munkáját. Igen értékes jelentést küldött az orosz-román határon lejátszódó eseményekről.

Ezután még több hírszerző utat tett meg, mindenkor igen értékes adatokat jelentve.

Legutolsó útjára 1916 november 16-án indult el, s a Csiki havasok felé vette útját. Hosszú ideig nem érkezett tőle semmi jelentés, ezért a hírszerző állomás parancsnoka egy megbízható hírszerzőt küldött ki a felkutatására. A hírszerző egy ujságcikkkel tért haza, amely szerint Szilágyi Irmát a románok elfogták és Bakauban kivégezték.

Talán nem lesz érdektelen, ha egy reánk nézve teljesen idegen embernek, a francia származású Cair György román írónak tollából ismerjük meg ennek a hőslélekű, életét hazájáért feláldozó nőnek, Szilágyi Irmának kálváriáját. Cair ezeket írja:

„Szilágyi Irma 1916 november havában indult a nagy útra. Derékba szabott, oldalt gombolós felöltőt, fején félrekapott puha nemezkalapot viselt, mely alól kikandikált szép szőke haja. Parányi lábain magasszárú cipőt hordott, amikor a Csiki havasokon keresztül átlépte az arcvonalat és egy oláh pásztortanyához ért, ahol burkoltan kérdezősködött a román hadsereg állásáról. Vesztére állott szóba az oláh paraszttal. Amíg a parasztnak beszélgettek vele, értesítették a román csendőröket, akik letartóztatták. Kálváriáját december 6-án így mondta el a román hadbírósa előtt:

Nem tudom megmagyarázni azt az érzést, amelynek hatása alatt átléptem az arcvonalat. Anynyit tudok, hogy hazámmal akartam szolgálatot tenni és ez a gondolat üzött, hajtott. Meg voltam győződve, hogy rajtam múlik hazám megmentése.

Német bajtársaink fegyverei.

Állásba vontatják a páncéltörő ágyút.

Torpedóvető repülőgép.

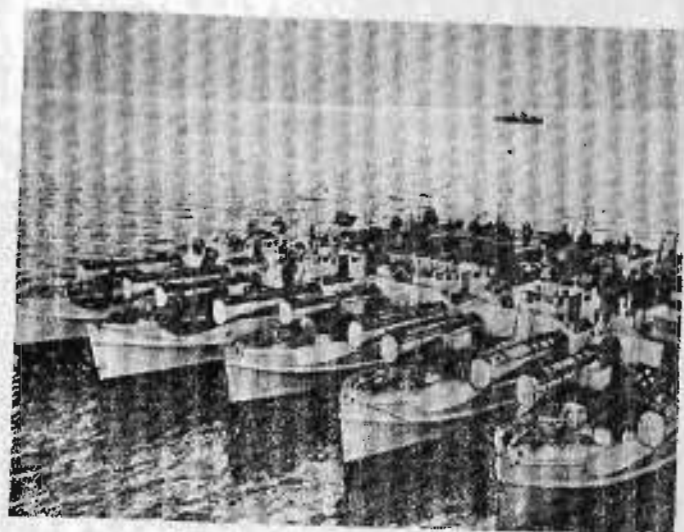
Kilőtt orosz harckocsik között állást változtat a páncéltörő ágyú.

A tengeri „stuka”, a gyorsnaszád.

Terepjáró rohamcsónak.

Gyorsnaszádok egy kikötőben.

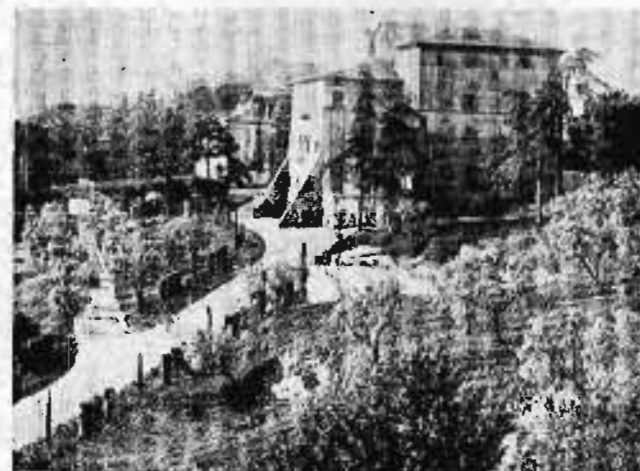
Képek a háborúból.

Helység harc.

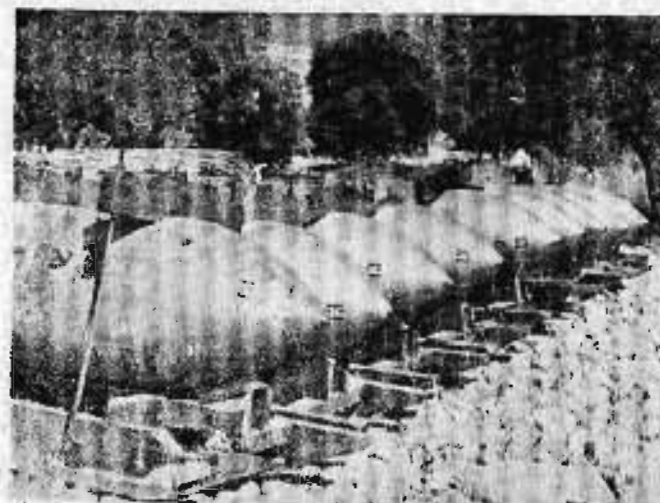
Finn lövészek Kelet-Karéliában.

Az angol-szász repülők által szétbombázott pápai nyaralóhely: Castel Gandolfo.

Japán tengerészek sportgyakorlata.

Nehéz tüzerségi lövedékek.

Japán tengerész-gyalogság rohama.

KATONAI ISMERETEK

A HAJÓKARAVÁN.

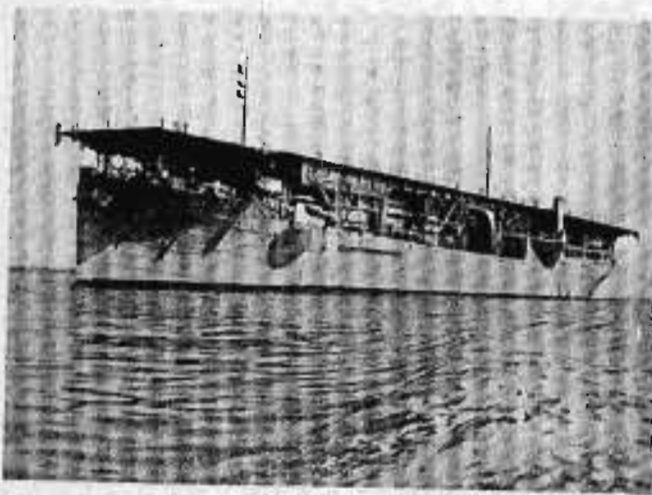
A hajókaraván — a conway — rendszer több kereskedelmi hajónak védelem alatti együttes menetét jelenti. Védelmére csatahajók, repülőgépek, tenger-alattjárók szolgálnak, amelyek széles körben kísérik a karavánt. Célja ennek, hogy a német tenger-alattjárók támadását elhárítsák. Tudjuk, hogy csak részben sikerül ez.

geralattjárók szolgálnak, amelyek széles körben kísérik a karavánt. Célja ennek, hogy a német tenger-alattjárók támadását elhárítsák. Tudjuk, hogy csak részben sikerül ez.

REPÜLŐGÉPANYAHAJÓ.

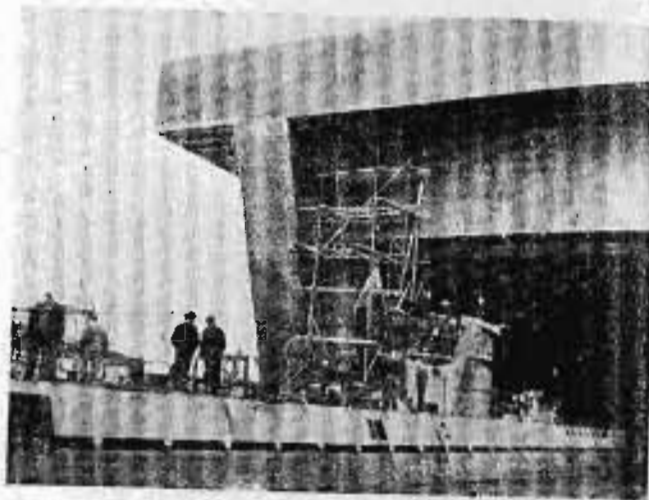
A repülőgépanyahajó valóságos kis repülőtér, amely harci repülőgépeket szállít és azok úszó-támaszpontja. A gépek a repülőtérnek is használt fedélzeten, vagy a hajó belsejében lévő hangárokból vannak, ahová emelődaru-szerkezet segítségével kerülnek. A

200—300 méter hosszú fedélzetről széllel szemben szállnak fel és le a gépek. Leszálláskor — meredek lebegés után — kis sebességgel száll le a repülőgép, miközben a törzse végén lévő „sarkantyú” a fedélzeten keresztben húzódó rugalmas anyagú fékezőbe ütközik, amelyek lefékezik és megállítják a futó gépeket.

BUNKER TENGERALATTJÁRÓK RÉSZÉRE.

A német flotta-támaszpontokon a bunkerek egész sorát építették tenger-alattjárók részére. A hatalmas, több méter vastag földmű, páncélozott beton-erődök biztos menedéket nyújtanak a támaszponton

tartózkodó tenger-alattjáróknak, úgy, hogy azok lőszer-, élelem- és üzemanyag-ellátása zavartalanul végezhető. Ilyen bunkerekben történik a sérült tenger-alattjárók javítása is.

VASÚTI ROHAMUTÁSZOK.

A mai korszerű harcban az utászcsapatok nemcsak a közlekedési útvonalak építését és javítását végzik, hanem résztvesznek a harc legnehezebb mozzanataiban is.

A vasútvonalak mentén folyó harcok egyik változott egysége a vasúti rohamutász csapat. Ennek feladata a sínpálya javításán és megszakításán kívül

a vasút mentén adódó harc feladatok megoldása. Ilyenek: ellenséges páncélvonatok megsemmisítése, aknák telepítése, vagy felszedése, pályaudvarok elfoglalása, erődítmények félrobbantása, partizánok szabotázs cselekményeinek megakadályozása.

Feladataikat könnyű páncélvonatokon, motor- vagy kézi hajtányakon közlekedve oldják meg.

UTÁNPÓTLÁS LÉGI-ÚTON.

A keleti hadszíntér hadműveleteiben, a széles arcvonalszakaszok és kiugró arcvonalrészek miatt gyakorta előfordul, hogy egyes kötelékek, sőt seregeket is elszakadnak a harcoló zömötől és ezeket az ellenség teljesen körülzárja.

Ily esetekben, vagy, ha a közismerten rossz orosz közlekedési viszonyok miatt a földi-utánszállítás nem működhet: a légi-úton való ellátás kerül sorra.

Hatalmas, Ju—52 mintájú szállítórepülőgépek indulnak az arcvonal mögötti repülőterekről és viszik a csapatok számára a nélkülözhetetlen lőszer-, élelem-, egészségügyi anyag-, benzin-, olaj- és fegyverzet-utánpótlást. Gyakran csapaterosztásokat is így kapnak a körülzárt küzdők.

Az utánszállító repülőgépek a csapatokhoz leszállnak, vagy ha ezt a terep és a helyzet nem engedi meg: rakományukat ejtőernyővel dobják le a küzdők részére.

ROHAMTÜZÉRSÉG.

A gyorstüzelő fegyverek nagy száma erősen akadályozza a gyalogság előretörését. Ezeknek leküzdésére a gyalogsági nehézfegyvereken kívül a tüzéség szolgál. De akármilyen erős is a támadást segítő tüzéségi tűz, mindig marad az ellenségnek egy-két gyorstüzelő, nagyhatású fegyvere, amely veszteségteljesse, kisebb egységekre nézve pedig végzetessé is teheti a támadást. Arról a bizonyos „utolsó” pár száz méterről van szó, amelyet roham előtt kell a harcosnak megtennie!

Ezeknek az utolsó métereknek leküzdésére, a gyalogság megsegítésére több megoldással kísérleteztek. A gyalogsági ágyú, kísérő löveg, stb. mind ezt a célt szolgálta, azonban aránylag lassan mozogva és nagy célt mutatva az ellenségnek: hamarosan kilőtték őket. Kellott egy olyan löveg, amely gyorsan mozog, amellyel pontosan lő és erős páncélzata biztos védelmet nyújt.

Ez az új fegyver a rohamlöveg.

A rohamlöveg első pillantásra olyan, mint a harckocsi. Harckocsi alvázba szerelték a löveget, de nincs

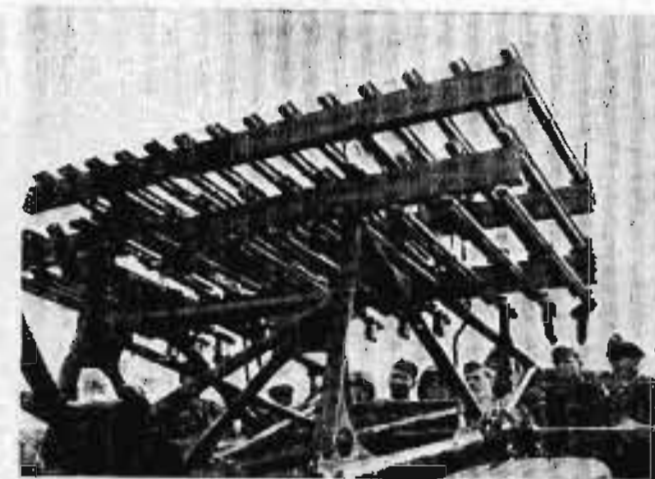
forgatható páncélkupolája, ezért jóval alacsonyabb a harckocsinál. A beépített löveg 7—15 centiméteres kaliberű. A rohamtüzéség nem tör messze előre, mint

a páncélosok, hanem a gyalogsággal együtt mozogva, annak legnehezebb harcát támogatja szabatos lövéseivel. Védelemben az ellentámadás támogatására, esetleg ellenséges páncélosok leküzdésére szolgál. A rohamtüzéséget általában nagyobb csoportokban — üteg, osztály kötelékben — alkalmazták.

A SZTALIN-ORGONA.

Egyik leghatásosabb szovjet fegyver a „Sztalin-orgona” elnevezésű rakéta-löveg. Ez egy gépkocsi, vagy terepjáró alvázára szerelt sínszerkezet, amely egyszerre több lövedéket lő ki. Maga a löveg arány-

lag egyszerű szerkesztés. Egy fémcsővekből álló keretre rácsos szerkezetet helyeznek el, amelyre sínsorokat hegesztenek. Az egymás alá és fölé helyezett sínsorok oldal és magassági irányba egyaránt mozgathatók. Ez szolgálja az irányzást.

A lövedékeket a sínekre helyezik el. Ha például 7 sínre sínenként 7 lövedéket helyeznek el, akkor egyszerre 49 lövedék lőhető ki. A lövedékek hátsó részében elhelyezett „rakéta” anyag az elektromos elsütés után gázt fejleszt és a sínpályán elindul a rakétal-

őcskavaskereskedő telepén és látta, hogy két ismeretlen egyén zsákokban vörösrézet vitt oda, amit Braun toúk megvásárolt. Látta azt is, hogy az összetört vörösréz között sok csődarab volt. Ezt Miskolcon történt kikérdezése során azért nem mondta meg, mert arra várt, hogy egy meghatározott összeget ígérjenek neki.

A B. egyén útbaigazítása után elmentem Braunhoz, ahol a rendőrség által előírt vásárlási könyvből kitűnt, hogy 1936 december 31-én valóban vásárolt 24 kilogramm vörösrézet 19 pengő 20 fillérért. Eladóként Nagy Sándor miskolci lakos szerepelt. Braun ekkor azt adta elő, hogy az előzőleg nála megfordult járőrnek azért mondta, hogy nem vette meg a pálinkafőző alkatrészeit, mert ő azokat ilyenekként nem ismerte fel. Azt azonban mondta, hogy mint kereskedő, nap-nap után vásárol vörösrézet. Ezzel az általános és semmitmondó kijelentéssel akart kibújni a felelősség alól, amit az első járőrrel el is ért.

A további kikérdezése során előadta, hogy 1936 december 31-én a déli órákban Teke Béla miskolci lakos, akit személyesen ismer, egy előtte ismeretlen egyénnel vitte hozzá a rézet zsákokban. Eladóként Teke társa szerepelt, aki Nagy Sándor miskolci lakosnak mondta magát. A rézet kilogrammonként 80 fillérért vásárolta meg s közben elszállította Budapestre egy nagykereskedőnek, akinek több áruval együtt kilogrammonként 1 pengő 15 fillérért adta el.

Braun meg tudta nevezni Teke lakását, így könnyű volt Tekét kézrekeríteni. Kikérdezése során a lopás elkövetését határozottan tagadta. Azt beismerte, hogy a kérdéses rézet eladták, de azt az egyént, akivel eladták, csak látásból ismeri és csak annyit tud róla, hogy Sándornak hívják. Ez a Sándor nevű egyén vitte a rézet Braun telepe elé s ő annak kérésére csak a telepre segítette bevinni, amiért az illető neki 1 pengőt fizetett. Ő azt sem tudja, hogy a vörösréz milyen tárgyakból származott.

Kiderült, hogy Teke szigorított dologházból feltétlenül szabadságolt egyén. Ezért nála nyomban házkutatást tartottunk.

Nagykabátja elején nagy, fehér színű, gömbölyű fagombok voltak. Amikor a kabátja hátsó részét megvizsgáltam, a kabát pántján megláttam a helyszínen talált fekete üveggomb tökéletes hasonmását, míg a pánt másik végétől a gomb hiányzott.

Teke a felmutatott gomb hatása alatt megtört és beismerte, hogy a lopást Turos András miskolci lakossal követte el, aki Nagy Sándor hamis néven szerepelt. Előadta, hogy először a korcsmahelyiségbe akartak betörni, de amikor az ablakfiók betörése után meglátták, hogy az ablak vasrostéllal van ellátva, arról lemondtak. A lopást 1936 december 31-én 1—2 óra között követték el. A községben nem találkoztak senkivel.

Kiderült, hogy Teke 20 évvel azelőtt lakott Ujcsanálson. Abból az időből ismerte a helyszínt. Bár mindazokkal az egyénekkel szemben lefolytattuk a nyomozást, akik Ujcsanálsonról elköltöztek és a lopás szempontjából számításba jöhettek, Tekének Ujcsanálsonról történt elköltözése óta olyan hosszú idő telt el, hogy reá senki sem gondolt és így a nyomozás szűrőjén nem is ment át.

Előadása szerint a szeszfőző helyiségéből lisztet és gabonafélét azért nem loptak, mert azt nehéz lett volna Miskolcra szállítani.

Közben egy járőr Budapesten a vörösrézet összetört állapotban őrizetbevette s így a lopás teljesen tisztázódott. Tekét elfogtuk, míg társa, Turos András, ezt észrevette és ismeretlen helyre szökött, három nap multán azonban önként jelentkezett és részletes beismerése után őt is átadtuk a sátoraljaujhelyi kir. ügyészségnek, Braunt pedig ugyanoda feljelentettük.

Az alaposság életétje, a felületesség megölje a nyomozásnak. A Miskolcra kiküldött járőr felületesen járt el akkor, amikor a két őcskavaskereskedő üzleti könyvébe nem tekintett be. Egy járőrvezető-től joggal el lehet várni, hogy ilyen könyv létezéséről tudjon és annak feljegyzéseit a nyomozás céljaira ki is használja. Ha ez megtörténik, az eredmény már akkor, B. egyének igénybevétele nélkül, elérhető lett volna.

Érdekes tanulság ennél az esetről az is, hogy a tolvaj utoljára 20 évvel előbb járt a helyszínen. Helyi ismereteit még ebben a régmúlt időben szerzte. Nyomozásoknál — hasonló esetekben — tehát nem tud a nyomozó eléggé visszanyúlni a multba, amikor a helyi ismerettel rendelkezők között keresi a gyanúsítottat, hogy gyanúsítható személyhez jusson.

A helyszínen talált gomb ennél a nyomozásnál döntő bizonyítékként szerepelt. Ez bírta a tettest beismerésre. Ez a tény a helyszíni szemle alapos megtartására figyelmeztet.

HALOTTAINK

Nagy Márton debreceni VI. kerületbeli csendőr, 1943. december 5-én Ujvidéken baleset következtében meghalt. Ujvidéken temették el. 1941. október 1. óta szolgált a testületben. A Felvidéki, Erdélyi és Délvidéki Emlékéremmel volt ellátva.

Benedek Ágoston marosvásárhelyi X. kerületbeli csendőrt, 1944. március 4-én Maroslaka község határában, járőrszolgálatban a vonat halálra gázolta. Szentlélek községben temették el. 1940. október 15. óta szolgált a testületben.

Vrábel György marosvásárhelyi X. kerületbeli csendőrt, 1944. március 4-én Maroslaka község határában, járőrszolgálatban a vonat halálra gázolta. Farnád községben temették el. 1939. február 1. óta szolgált a testületben. Az Erdélyi és Délvidéki Emlékéremmel volt ellátva.

HIREK

Hős halált halt a magyar haza védelmében, a keleti harcstéren nemes Csáthy Iván rohamtüzér hadnagy, nemes Csáthy György ny. csendőr alezredes fia.

Kitüntetések adományozása. A Kormányzó Úr Ó Főméltósága legfelsőbb elhatározásával a Szovjet elleni hadműveletek alkalmából adományozni méltóztatott a Magyar Érdemrend lovagkeresztjét hadiszalagon: Hartay Rezső alvezredesnek, az ellenség előtt teljesített kitűnő szolgálataitért; a Magyar Bronz Érdeméremet hadiszalagon: Lantai József és Bathó László budapesti I. kerületbeli csendőröknek, az ellenség előtt teljesített kiváló szolgálataikért; továbbá különleges beosztásban teljesített kiváló szolgálataikért a Magyar Ezüst Érdeméremet: Iglódi József X. kerületbeli, Imrei József I. kerületbeli főtörzsőrmestereknek, vitéz Hadi József közp. nyom. parság állományába tartozó törzsőrmestereknek; a Magyar Bronz Érdeméremet: Várnagy Sándor (I. ker.) alhadnagynak, Répási János (VIII. ker.), Závodi Gyula (I. ker.) főtörzsőrmestereknek, vitéz Fekete Ferenc (II. ker.) törzsőrmestereknek, Szabó Imre II. (VIII. ker.), Kiss György (III. ker.), Boros István II. (IX. ker.) és Dobos Pál (II. ker.) őrmestereknek; a Magyar Bronz Érdeméremet hadiszalagon: Juhász István (V. ker.) csendőrnek, Opalánkán 1943. évi november hó 12-én három partizánnak tűzharcban történt leküzdése alkalmával tanúsított vitéz magatartásáért.

Várakozási íeltményekkel szabadságolás. A Kormányzó Úr Ó Főméltósága legfelsőbb elhatározásával Sipos Lajos g. őrnagy várakozási íeltményekkel való szabadságolását, a saját kérelmére elrendelt felülvizsgálat eredménye alapján, 1944 május 1-től hat hó tartamára elrendelni méltóztatott. A m. kir. honvédelmi miniszter úr várakozási íeltményekkel szabadságolta dr. M. Nagy Zoltán g. főhadnagyt a lefolytatott felülvizsgálat eredménye alapján 1944 május 1-től hat hó tartamára.

Áthelyezés, tartós vezénylés, kinevezés, beosztás. A m. kir. honvédelmi miniszter úr — a m. kir. belügyminiszter úrral egyetértésben — áthelyezte: dr. Káldi János századost Nagyváradról Zomborba, dr. Gallai László főhadnagyt Szigetvárról Szombathelyre, Fery Pál főhadnagyt Salgótartárjáról Nagyváradra, Botond László II. főhadnagyt Szombathelyről Budapestre, vitéz Alács Gyula hadnagyt Galántáról Szekszárdra, Csurka Péter hadnagyt Györből Nagyváradra, Kozáry Ferenc psz. zászlósi Nagyváradról Győsebe, Katona Béla II. g. századost Gödöllőről Budapestre, Baracsi József g. főhadnagyt Kaposvárról Balassagyarmatra, dr. Nagy József g. főhadnagyt Balassagyarmatról Budapestre, Jó István g. főhadnagyt Debrecenből Gödöllőre; tartósan vezényelte: dr. Tóth József őrnagyt parancsnok-helyettesi minőségben az ujvidéki osztályhoz, dr. Nagy Attila századost Szombathelyről Ujvidékre, dr. Csongor János főhadnagyt Veszprémből Szombathelyre; kinevezte: Tibay László g. főhadnagyt a kaposvári osztály gazdasági hivatal főnökévé; beosztotta: Tamási Jenő főhadnagyt oktatónak minőségben a salgótarjáni gy. tanszázadhoz.

A csendőr filmtéma pályázatának eredménye. A honvédelmi miniszter úr 113.995/eln. 20—1943. számú rendeletével pályázatot hirdetett csendőrségi oktató- és nevelőfilmek mesevázlatának megírására. A beérkezett pályaműveket elbíráló bizottság a sorrendet a következőképpen állapította meg s a munkákat ehhez képest jutalmazta:

Tiszti csoportban: 1. Beöthy Kálmán ezredes, 2. Sörényi István százados, 3. Lengyel László százados.

Gelegonya Sándor debreceni VI. kerületbeli próbacsendőr tizedes, 1944. február 9-én Gyulán, vérszegénységben meghalt. Csorváson temették el. 1942. május 1. óta szolgált a testületben. Az Erdélyi Emlékéremmel volt ellátva.

Nyugállományú bajtársaink közül meghalt:

Horváth János törzsőrmester (I. ker.), 1944. április 3-án Horthyligetén, légitámadás következtében. 1907—1921-ig szolgált a testületben.

Horváth Vincze József főtörzsőrmester (IV. ker.), 1907—1921-ig szolgált,

Kellei György alhadnagy (III. ker.), 1906—1936-ig szolgált,

Kékel Rezső főtörzsőrmester (VI. ker.), 1904—1934-ig szolgált,

Takács István főtörzsőrmester (V. ker.), 1913—1927-ig szolgált a testületben.

Kegyelettel őrizzük emlékeiket!

